

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра статистики, обліку та аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

“ _____ ” _____ 2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни
БІЗНЕС-АНАЛІЗ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий магістерський рівень

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифрі назва)

спеціальність 073 Менеджмент
(шифрі назва)

освітня програма Бізнес-адміністрування
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифрі назва)

вид дисципліни за вибором
(обов'язкова / за вибором)

факультет Економічний

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)

“ 22 ” червня 20 18 року, протокол № 7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)
Назарова Олександра Юріївна, к.е.н., доцент кафедри статистики, обліку та аудиту

Програму схвалено на засіданні кафедри
статистики, обліку та аудиту

Протокол від “ 21 ” червня 20 18 року № 9

Завідувач кафедри статистики, обліку та аудиту

_____ (Соболев В.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
економічного факультету
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “ 21 ” червня 20 18 року № 9

Голова методичної комісії

_____ Свтушенко В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Бізнес-аналіз” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

ХНУ ім. В.Н.Каразіна, _____ магістр
(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напряму) Бізнес-адміністрування

спеціалізації _____

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни
формування у студентів цілісного уявлення про сучасну методологію, методи, прийоми і систему показників дослідження фінансового сектору економіки, у тому числі прийнятих у міжнародній статистичній практиці, для проведення прикладного аналізу з метою кількісного обґрунтування управлінських рішень в галузі фінансів та практичних навичок щодо аналізу економічних явищ і процесів у сфері банківської діяльності.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- ◆ розробка змісту і методів обчислення показників, які відображають особливості фінансової системи;
- ◆ вивчення процесів виробництва, розподілу і перерозподілу, використання ВВП і НД;
- ◆ вивчення характеру і дії основних законів у фінансовій системі країни;
- ◆ розробка прогнозних розрахунків, необхідних для обґрунтування напрямків фінансової політики;
- ◆ вивчення методів аналізу банківської діяльності у взаємозв'язку з чинниками внутрішнього та зовнішнього середовища

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
5-й	-й
Семестр	
10-й	-й
Лекції	
16 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год.
Лабораторні заняття	

год.	год.
Самостійна робота	
58 год.	год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

знати: основні теоретичні та методологічні принципи економічного вивчення закономірностей масових суспільно-економічних явищ та процесів, які пов'язані з фінансовою сферою, та застосовувати ці знання на практиці;

вміти:

- користуватись основними статистичними методами, будувати та розрахувати основні узагальнюючі показники та характеристики фінансових процесів та відносин;
- застосовувати набуті результати досліджень для обґрунтування прийняття управлінських рішень та перспектив розвитку;
- здійснювати збирання статистичної інформації про економічний розвиток у галузі банківської системи, її систематизацію та класифікацію;
- володіти методикою обробки інформації, її узагальнення та аналізу;
- дати оцінку фінансовим можливостям потенційного клієнта для прийняття рішення про надання кредиту, умови і обсяги його надання.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. АНАЛІЗ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Тема 1. Теоретичні основи аналізу фінансів

Поняття, предмет і завдання аналізу фінансів. Розділи статистики фінансів. Функції фінансів та їх характеристика. Статистична методологія та її особливості. Види та джерела інформації у статистиці фінансів. Статистична діяльність в Україні. Роль Державної служби статистики України, Національного банку України, Міністерства фінансів України, що здійснює державне регулювання у сфері фінансових послуг та у забезпеченні організації статистики фінансів.

Тема 2. Аналіз результатів економічної діяльності

Система національних рахунків (СНР), її сутність, мета та завдання. Склад інституційних секторів в економіці України. Інституційна одиниця та її ознаки. Поняття операції в СНР.

Класифікація економічних операцій.

Поняття зведеного рахунку продуктів і послуг та порядок його складання.

Поняття фінансового рахунку та порядок його складання.

Поняття ВВП та розрахунок його різними методами.

Тема 3. Аналіз державних фінансів

Сутність, значення та завдання аналізу державних фінансів.

Фінансова система України та її мета функціонування.

Структура та функції державних фінансів України.

Аналіз державного бюджету: поняття, види, функції. Завдання аналізу державного бюджету.

Поняття бюджетної класифікації. Доходи бюджету, видатки та надходження до бюджету.

Класифікації податкових платежів за міжнародними стандартами зі статистики та обліку.

Класифікація доходів Державного бюджету і отриманих офіційно трансфертів в міжнародній статистиці державних фінансів.

Система показників державного бюджету та їх аналіз.

Варіанти формування державного бюджету. Фінансово-економічне оцінювання дефіциту.

Поняття державного та валового зовнішнього боргу.

Вивчення державного боргу. Класифікація державного боргу. Система показників державного боргу та їх аналіз.

Складові елементи валового зовнішнього боргу.

Розділ 2. ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДОЛОГІЇ У ВИВЧЕННІ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРАЇНИ

Тема 4. Аналіз кредитної діяльності

Кредит як форма мобілізації тимчасово вільних грошових ресурсів підприємств, організацій і населення з метою їх цільового використання у вигляді строкових позик.

Кредитні ресурси та їх основні джерела.

Основна мета надання позик. Основа кредитних операцій.

Основні завдання статистики кредиту.

Принципи кредитування.

Використання групування для аналізу кредитної діяльності: позичальники; кредити за строками їх надання; кредити за ступенем ризику; кредити за наявністю та характером забезпечення позики; кредити за об'єктами кредитування.

Система аналітичних показників кредитної діяльності. Прострочена заборгованість за позиками та залишки позик.

Кредитний оборот та швидкість обороту позики.

Кредитоспроможність клієнтів банку. Кредитний портфель та його оцінка.

Ефективність кредитної діяльності банку. Класифікація кредитів.

Тема 5. Аналіз грошового обігу

Поняття і соціально-економічне значення грошового обігу.

Система показників грошового обігу: грошова маса та її структура, швидкість обігу грошей. Грошовий обіг безготівковий і готівковий.

Аналітичне вивчення купюрного складу грошової маси. Купюрний склад грошової маси: активні та пасивні гроші. Визначення кількості грошових одиниць як сумою банкнот, так і кількістю купюр. Чинники, які впливають на купюрний склад грошової маси. Аналіз динаміки купюрного складу грошей.

Аналіз структури і динаміки грошової маси. Вплив грошової маси на рівень інфляції.

Прогноз касових оборотів, який відображає рух грошової маси зі сфери обігу в каси банківських установ і видачу готівки підприємствам, установам, населенню. Методи прогнозування касових оборотів. Ставка рефінансування.

Тема 6. Аналіз страхової діяльності

Страховання як система економічних відносин. Учасники страхових відносин. Завдання статистики страхування.

Система показників, яку використовують для характеристики страхової діяльності.

Класифікація і групування у статистиці страхової діяльності.

Страхові тарифи, або ставка страхових платежів – найважливіші показники страхової справи. Брутто-ставка. Нетто-ставка.

Аналіз показників страхування.

Тема 7. Аналіз цін та інфляції

Соціально-економічна сутність цін і задачі аналізу.

Групування цін за класифікаційними ознаками. Види цін для оцінки результатів економічних операцій.

Функції категорії «Ціна».

Індексний метод в аналізі цін.

Поняття інфляції. Напрями та система індексів вивчення інфляції

Розділ 3. АНАЛІЗ БАЛАНСУ БАНКУ

Тема 8. Аналіз ліквідності банків

Ліквідність балансу банку – це здатність задовольняти готівкою передбачувані та непередбачувані зобов'язання.

Специфічні завдання статистичного аналізу ліквідності банку.

Система нормативів ліквідності банку встановлена НБУ: норматив миттєвої ліквідності; норматив загальної ліквідності; норматив співвідношення високоліквідних активів.

Система показників ліквідності балансу банку: абсолютні поділяються на активи і пасиви; відносні – частка окремих банків або їх філій у загальному обсязі ліквідних активів; частка окремих банків або їх філій у загальному обсязі боргових зобов'язань; коефіцієнти ліквідності.

Економіко-статистичне оцінювання та аналіз ліквідності балансу банку: аналіз динаміки ліквідності; аналіз динаміки середнього рівня ліквідності за сукупністю структурних підрозділів банку; аналіз впливу окремих факторів на динаміку ліквідності.

Система управління ліквідністю банку.

Тема 9. Аналіз платоспроможності банків

Платоспроможність – один з найважливіших показників оцінювання діяльності банку та його перспектив.

Вивчення платоспроможності та його основні завдання.

Система показників платоспроможності банку.

Аналіз платоспроможності здійснюється у кількох напрямках залежно від призначення економіко-статистичного аналізу показника платоспроможності: аналіз динаміки платоспроможності; аналіз динаміки середнього рівня платоспроможності банку за сукупністю структурних підрозділів; аналіз впливу окремих факторів на динаміку платоспроможності.

Аналіз виконання нормативів платоспроможності.

Тема 10. Аналіз прибутковості банків

Поняття прибутковості банків. Завдання статистичного вивчення прибутковості банків.

Система показників прибутковості банків.

Аналіз прибутковості банків: аналіз динаміки прибутковості; аналіз динаміки середнього рівня прибутковості за сукупністю структурних підрозділів; аналіз впливу окремих факторів на динаміку прибутковості.

Аналіз ефекту та ефективності комерційного банку. Методи аналізу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. АНАЛІЗ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ												
Разом за розділом 1	27	5	4			18						
Розділ 2. ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДОЛОГІЇ У ВИВЧЕННІ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРАЇНИ												
Разом за розділом 2	35	7	8			20						
Розділ 3. АНАЛІЗ БАЛАНСУ БАНКУ												
Разом за розділом 3	28	4	4			20						
Усього годин	90	16	16			58						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні основи аналізу фінансів	1
2	Тема 2. Аналіз результатів економічної діяльності	1
3	Тема 3. Аналіз державних фінансів	2
4	Тема 4. Аналіз кредитної діяльності	2
5	Тема 5. Аналіз грошового обігу	2
6	Тема 6. Аналіз страхової діяльності	2
7	Тема 7. Аналіз цін та інфляції	2
8	Тема 8. Аналіз ліквідності банків	2
9	Тема 9. Аналіз платоспроможності банків	1
10.	Тема 10. Аналіз прибутковості банків	1
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	На підставі ознайомлення зі статистичними базами даних про фінансову діяльність в Україні та Євросоюзі (Державної служби статистики України та Євростату) здійснити порівняльну оцінку переліку основних груп показників статистики фінансів в Україні та країнах-членах ЄС. Результати подати у формі таблиць і висновків до них.	4
2	Підготувати дайджест з коментарями фахівців у галузі статистики про якість статистичної інформації щодо розвитку фінансової діяльності в Україні та області на підставі ознайомлення з джерелами наукової та навчальної інформації. Скласти перелік зауважень до якості та повноти такої інформації.	4
3	Підготувати дайджест про організацію та методологію статистики фінансів на підставі ознайомлення з джерелами наукової та навчальної інформації. Скласти перелік найбільш актуальних	4

	проблем розвитку цієї галузі статистики.	
4	За даними сайту Державної служби статистики України зробити візуалізацію процесів фінансової діяльності, що відбуваються в країні останні п'ять років. Результати візуалізації відобразити за допомогою графічного методу.	4
5	Вивчення та розрахунок показників: - аналізу державних фінансів; - аналізу кредитної діяльності; - аналізу грошового обігу; - аналізу страхової діяльності; - аналізу цін та інфляції	4 4 4 4 4
6	На прикладі банківської установи розрахувати аналітичні показники: - ліквідності; - платоспроможності; - прибутковості	8 7 7
	Разом	58

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота студентів є формою організації навчального процесу, яка передбачає створення умов для як найповнішої реалізації творчих можливостей студентів через індивідуально-спрямований розвиток їх здібностей, науково-дослідну роботу і творчу діяльність. Індивідуальні заняття проводяться під керівництвом викладача з одним або кількома студентами в позааудиторний час за окремим графіком, складеним кафедрою.

Види індивідуальної роботи студентів: *консультація; тестування; індивідуальне навчально-дослідницьке завдання* (конспект із теми, реферат, розв'язування та складання задач різного рівня, анотація прочитаної наукової літератури з курсу, бібліографічний опис, розробка та виконання тестів тощо).

Відповідно навчальному плану спеціальності «Бізнес-аналіз» студенти денної форми навчання виконують контрольну роботу з дисципліни «Бізнес-аналіз» у 10-му семестрі 5 курсу.

Мета виконання контрольної роботи – закріплення знань, одержаних студентами у процесі самостійного вивчення навчального матеріалу з обраної теми.

Контрольна робота базується на вивченні літературних джерел за обраною темою, використанні статистичних матеріалів, що публікуються НБУ, Міністерством фінансів України, Держстатом України. При виконанні роботи необхідно також показати вміння обробляти інформацію на ПЕОМ, використання Інтернет.

Тему контрольної роботи студент обирає індивідуально. Кафедра пропонує студентам обирати тему та узгоджувати план роботи з викладачем. При виборі теми можна також користуватись переліком тематики.

При виборі теми контрольної роботи потрібно враховувати коло інтересів студента у вивченні тієї чи іншої проблеми, її актуальність, можливість отримання конкретних статистичних даних, наявність спеціальної наукової літератури. Завдання закріплює та розвиває загальнотеоретичні та спеціальні знання студента.

План контрольної роботи враховує інтереси конкретно на пряму підготовки студентів і передбачає вивчення актуальності показника, обраного для аналізу, побудування таблиць показників, пов'язаних з початковим обранням, в регіональному розрізі і за видами діяльності, по Україні і Харківській області (за 5 і більше років), а також макроекономічний аналіз показника (за побудованими таблицями).

Тематика
контрольних робіт по курсу «Бізнес-аналіз»
для спеціальності «Бізнес-адміністрування»

1. Вивчення фінансів як науки
2. Фінансовий сектор в економічній системі країни
3. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності та міжнародних фінансів
4. Аналіз результатів економічної діяльності
5. Аналіз бюджету і державного боргу
6. Аналіз кредитної діяльності
7. Аналіз грошового обігу
8. Аналіз ощадної справи
9. Аналіз страхової діяльності
10. Аналіз діяльності небанківських фінансових посередників
11. Вивчення інфляції
12. Аналіз фінансового стану підприємств

7. Методи контролю

Оцінювання знань, умінь та навичок студентів включає ті види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни «Бізнес-аналіз» передбачають лекційні, практичні заняття, самостійну роботу та виконання індивідуального розрахункового завдання.

Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться в наступних формах:

- оцінювання роботи і знань студентів під час практичних занять;
- складання проміжного контролю знань;
- оцінювання виконання та захист індивідуального розрахункового завдання;
- складання заліку.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних, і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Об'єктами поточного контролю є:

- ◆ активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- ◆ відвідування занять;
- ◆ виконання індивідуального науково-дослідного завдання;
- ◆ складання проміжного контролю.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію із практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- оволодіння методами економіко-статистичної обробки даних із використанням комп'ютерних технологій;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінювання знань студента під час виконання завдань для самостійної роботи проводиться за 4- бальною шкалою.

Оцінка «відмінно» ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді до всіх зазначених критеріїв. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

При оцінюванні практичних занять увага приділяється також їх якості та самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосування його для вирішення практичної ситуації й проводиться у вигляді тестування. При цьому тестове завдання може містити як запитання, що стосуються суто теоретичного матеріалу, так і запитання, спрямовані на вирішення невеличкого практичного завдання.

8. Схема нарахування балів

Для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрової залікової роботи

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання										Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом	залікова робота	Сума
Розділ 1			Розділ 2				Розділ 3							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10					
4	4	4	5	5	5	5	4	4	4	8	8	60	40	100

T1, T2 ... T10 – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Аналіз банківської діяльності. Навчальний посібник. / За ред. З.І. Щибиволок. К.: Знання, 2007. 311с.
2. Аналіз банківської діяльності. Навч. пос. / Косова Т.Д. К.: Центр учбової літератури, 2008. 486 с.
3. Банківська статистика. / Головач А.В., Захожай В.Б., Головач Н.А. К.: КНЕУ, 2003. 161 с.
4. Інформаційні системи в фінансово-кредитних установах. Навчальний посібник. / Пістунів І.М. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 234 с.
5. Проектний аналіз. Навч. посіб. / Чевганова В.Я., Биба В.В. [та ін.]. «Центр учбової літератури», 2014. 258 с.
6. Система національних рахунків. Навч. посібник. Герасименко С.С., Головка В.А., Нікітіна І.М. К. ІВЦ Держкомстату України, 2005. 217 с.

7. Статистика фінансів: Навчально-методичний посібник. / Назарова О.Ю., Чуприна О.А. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 123 с.
8. Фінансова статистика. Навч. посібник. / Галицька Е.В., Ковтун Н.В. Кондор, 2008. 440 с.
9. Фінансова статистика. Навч. посібник. / Головач А.В. К. МАУП, 2005. 496 с.
10. Фінансова статистика. Навч. посіб. / Кремень В.М., Кремень О.І. К.: Центр учбової літератури, 2014. 368 с.

Допоміжна література

1. Інформаційні системи і технології в статистиці. Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Орленко Н.С. К.: КНЕУ, 2008. 288 с.
2. Національна економіка: регіональний та муніципальний рівень. Підручник. / Круш П.В., Кожемяченко О.О. К.: Центр учбової літератури, 2011. 320 с.
3. Статистика фінансів. Навч.посібник. / Лутчин Н.П., Миронюк А.К. Львів: «Новий Світ - 2000», 2007. 296 с.
4. Тлумачний словник економіста / за ред. проф. Гончарова С.М.. К.: Центр учбової літератури, 2009. 264 с.
5. Фінансова статистика. Навч. посіб. / Мальчик М.В., Галашко С.І., Пелех А.І. К.: Центр учбової літератури, 2011. 184 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Верховна Рада України. URL : <http://www.rada.kiev.ua>
2. Головне управління статистики у Харківській області.
URL : <http://uprstat.kharkov.ukrtel.net>
3. Державна служба статистики. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Міністерство фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua/>
5. Національний банк України. URL : <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
6. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Нормативна база.
URL : <http://www.nibu.factor.ua/info/instrbuh/npsbu1/>
7. Нормативно-правова база [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України; Урядовий портал. – Офіц. веб-сайт. URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list>.
8. Нормативно-правові акти [Електронний ресурс] // Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України.
URL : http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=32854